

Goede Wetenschap als preventie van slecht en frauduleus onderzoek

Dr. mr. Kees Schuyt, em. hgl.
Universiteit van Amsterdam

Brussel, 28 oktober 2015

Productie en preventie

- Wie heeft de regels van de wetenschapscode gemaakt?
- TU Eindhoven als voorbeeld van originele preventie

Onderwerpen:

- Inleiding
- Wat is goede wetenschapsbeoefening?
- Frauduleuze wetenschap
- Slecht en slordig onderzoek, *sloppy science*
- Overdracht van wetenschappelijke waarden en praktijken
- Behandeling van klachten en *fair trial*

Onderzoek van hoge kwaliteit

- Onderzoek dat beter onderzoek ten gevolge heeft (verbreding)
- Voldoet aan strenge eisen van wetenschappelijke bewijsvoering
- Voldoende kennis van relevante literatuur
- Goed gefundeerd, consciëntieus uitgevoerd

Integriteit als onderdeel van wetenschapsfilosofie/wetenschapsleer

- Chris van Schravendijk, *Wetenschappelijk denken, een inleiding voor de medische en biomedische wetenschappen*, Acco, Leuven 2007/2012
- Gustaaf Cornelis, *Eerlijke Wetenschap, waarom hebben wetenschapsmensen een geweten nodig?* Lanno, Leuven, 2013

5 kenmerken van wetenschap

- Georganiseerde scepsis
- Universalisme
- Uitwisseling en coöperatie
- Onafhankelijkheid van geest
(desinterestedness)
- *Humility*

(R.K. Merton, 1949/1966)

Frauduleuze wetenschap

- FFP
- Fabulation
- Falsification (forgery)
- Plagiarism
- Daarnaast:
  - co-auteurschappen
  - belangenverstrengeling (de farma- leugen bij antidepressiva e.a.)

Slecht en slordig onderzoek

- Onderscheid:
- Kwaliteitsoordelen en integriteitsoordelen
- Wetenschappelijke controversen en integriteit
- Fouten en fraude
- *Game rules and goal rules* (L.W. Wittgenstein)

zie: Kees Schuyt, *Tussen Fout en Fraude, integriteit en oneerlijk gedrag in wetenschappelijk onderzoek*, Leiden University Press, 2014: pag. 150-158

Vier categorieën van gedragingen

- Fouten, groot en klein
- Slordigheden, groot en klein
- Twijfelachtige onderzoekpraktijken (QRP)
- Schendingen van integriteit

Overdracht van wetenschappelijke waarden en praktijken

- Regels leren in een cursus of regels zelf formuleren?
- Leren is afkijken (meesterlijke begeleiding)
- Ethische dilemma's bediscussiëren
- Verbetering van onderzoek-skills (meet- en observatiemethoden, geavanceerde statistiek, scans, fotoshopping)
- Commentaar op publicaties en papers
- Eed afleggen nog nodig?

Behandeling van klachten

- Beginselen van *fair trial*:
  - Tegengaan van willekeur
  - Hoor en wederhoor
  - Bewijs en tegenbewijs
  - Precieze beschuldigingen
  - Verweer met bewijsstukken op grond van goed bijgehouden en gearchiveerde onderzoekgegevens

Hoe het niet moet:

- Anonieme klacht (wel: klokkenluidersregeling)
- Oordelen over naaste collega's
- Nieuwe regels met terugwerkende kracht toepassen
- Vage klachten, leidend tot vage oordelen
- Kleine fouten voorstellen als grote fraude
- Te lange duur van procedures

Ik dank U voor uw aandacht